

התכנית המשולבת ללימודי משפטים ופילוסופיה (104-99)

1. השילוב בין משפטים ופילוסופיה

הכשרה פילוסופית יכולה לעזור לפתח חשיבה עצמאית, שיטתית, וביקורתית ויכולות אינטלקטואליות בנות-העברה כמו יכולת לפרק לגורמים ולבנות טיעונים, הבחנה בין עיקר לטפל, כתיבה סדורה ובהירה, ויכולת להציג ולהגן על עמדות בצורה משכנעת ואפקטיבית בויכוח. בתי ספר למשפטים ומוסדות משפטיים מובילים מכירים בערך של לימודי פילוסופיה וביכולת שלהם להעשיר ולהעמיק השכלה משפטית והבנה של המשפט כמוסד ומקצוע.

2. התכנית המשולבת

הפקולטה למשפטים והמחלקה לפילוסופיה בבר-אילן מציעות **תכנית משולבת ללימודי משפטים ופילוסופיה (99-104)**. משתתפי התכנית לומדים לתואר ראשון במשפטים (LL.B.) ובמקביל לתואר שני (M.A.) בפילוסופיה במסלול ללא תזה בארבע שנות לימוד או במסלול עם תזה בחמש שנות לימוד (מסלול רגיל) או ארבע שנות לימוד (מסלול מזורז). התכנית המשולבת היא תכנית לימודים בפני עצמה שדורשת הרשמה וקבלה בנפרד הן מהתכנית המורחבת במשפטים והן מהתכנית לתואר השני בפילוסופיה, ולימודי הפילוסופיה בתכנית שלובים בלימודי המשפטים מתחילתה ועד סופה.

3. מבנה ודרישות

משתתפי התכנית מקדישים את השנתיים הראשונות שלהם בתכנית לקורסי חובה במשפטים וקורסי השלמה בסיסיים בפילוסופיה כולל לוגיקה, אתיקה, ותולדות הפילוסופיה ואת השנתיים הבאות לקורסי חובה ובחירה במשפטים ולתואר השני בפילוסופיה. סטודנטים שסיימו את לימודי ההשלמה בפילוסופיה בממוצע של 80 ומעלה נרשמים ללימודי התואר השני בסוף שנת לימודיהם השנייה. בשנת לימודיהם השלישית המשתתפים לוקחים את סמינר התכנית, בו הם נדרשים להציג ולנהל את הדיון בטקסט ולהגיש עבודה סמינריונית בפילוסופיה משפטית.

קורסי התואר השני בפילוסופיה פרוסים על פני השנים השלישית והרביעית ללימודים ביחס פחות או יותר שווה. התכנית מציעה מסלולים שונים לתואר השני, אבל משתתפי התכנית בכל המסלולים נדרשים להשלים את כל קורסי החובה, הבחירה, והסמינרים של התואר הראשון במשפטים והתואר השני בפילוסופיה לפני תום שנת לימודיהם הרביעית, ולהשלים את כל דרישות התכנית בשני החוגים לפני תחילת ההתמחות במקצוע המשפט.

לתכנית הלימודים מערכת שעות משלה (ראו סעיפים 4 ו 5 להלן). בשל הצורך בתיאום מערכת הלימודים ולוחות המבחנים במשפטים ופילוסופיה, משתתפי התכנית נדרשים לעשות את לימודי המשפטים שלהם בקבוצה 01 ולהשלים את דרישותיה בזמן ולפי הסדר. (כך למשל קורסי ההשלמה והמבחנים בפילוסופיה של שנה א' יהיו מתואמים עם קורסי החובה והמבחנים של שנה א' בקבוצה 01 משפטים, אבל לא עם קורסי החובה והמבחנים של שנה ב' בקבוצה 01 משפטים או עם קורסי החובה והמבחנים של שנה א' בקבוצה 02 משפטים).

התכנית המשולבת ללימודי משפטים ופילוסופיה היא לא לכל אחד. התכנית דורשת יכולת ומחוייבות להשלים, בשנתיים הראשונות ללימודים, קורסים שנתיים בפילוסופיה במקביל לקורסי החובה הרגילים במשפטים (ולסיימם בממוצע של 80 ומעלה), ולהשלים בשנתיים הבאות את כל הקורסים הנדרשים לתואר שני בפילוסופיה, ובמסלול תובעני במיוחד גם תזה. יחד עם זאת התכנית היא בהחלט בת-ביצוע, בין היתר בזכות הכרה בקורסי השלמה בפילוסופיה כבקורסי בחירה במשפטים, והכרה בשני קורסי חובה פילוסופיים במשפטים כבקורסי השלמה בפילוסופיה. הכרה הדדית זו— יחד עם פטור של 8 ש"ס ממכסת קורסי הבחירה וקורסי "משפט ו" ושל 4 ש"ס ממכסת לימודי התואר השני בפילוסופיה— מאפשרת למשתתפי התכנית המשולבת לכסות את מקצועות הליבה של שני תחומי הבסיס של התכנית, ובאותו זמן לקבל רקע מועיל לכל אחד מתחומים אלה דרך קורסים רלוונטיים מהתחום השני.

4. תואר שני ללא תזה ועם תזה

סטודנטים יכולים לבחור ללמוד לתואר השני ללא תזה או עם תזה. משך הלימודים בתכנית במסלול לתואר שני ללא תזה הוא ארבע שנים, וסטודנט שעמד בכל הדרישות יוכל להתחיל להתמחות בחודש ספטמבר של שנה ד'. סטודנטים נדרשים להודיע אם בכוונתם ללמוד במסלול ללא או עם תזה בזמן הרשמתם לתואר השני בפילוסופיה, לפני תום שנת לימודיהם השנייה. הטבלה הבאה מפרטת את הדרישות בתכנית המשולבת ללימודי משפטים ופילוסופיה במסלולים ללא ועם תזה, למעט הדרישות שנוגעות לתזה עצמה:

פילוסופיה משולב-משפטים

ש"ס שנים 'א-ד'	שנה ד'			שנה ג'			שנה ב'			שנה א'			תואר ראשון מש	לימודי השלמה פילוס	תואר שני פילוס	
	ש"ס	סמ ב'	סמ א'	ש"ס	סמ ב'	סמ א'	ש"ס	סמ ב'	סמ א'	ש"ס	סמ ב'	סמ א'				
62	3	מש מורחב		7	מש מורחב		20	מש מורחב			32	מש מורחב		קורסי חובה	השלמה פילוס	
4							4	תורת מש								
4										4	תולד מחשבה מדינית					
8							4	מבוא תורת מוסר (בפילוס) אונ:			4	לוגיקה אונ:				
								אתיקה (במש)				חשיבה ביקורתית				
8							4	תולד פילוס חדשה			4	תולד פילוס עתיקה				
12	4			4			4									
2							2						מש ו			
1				1									בחירה אנגלית			
8	4			4									בחירה מש עברי			
4							4		פילוס הלכה				חובה מש-פילוס מורחב			
4				4	יסוד פילוס מש								סמינר מחקרי			
4				4		+							סמינר עיוני			
5				5									קליניקה			
12				4			4				4		יהדות			
				נוכחות									קולוק			
8	4			4									סמינרים			
8	4			4									הדרכות אישיות			
36 ללא תזה 24 עם תזה	12 ללא תזה 8 עם תיה			12 ללא תזה 8 עם תזה									קורסי בחירה			
4	2			2									יהדות			
0-8	0-8 לפי מיון												שפה אנגלית			
182 ללא תזה 174 עם תזה	33 ללא תזה 29 עם תזה			55 ללא תזה 51 עם תזה			46				48		ראשון מש	השלמה פילוס	שני פילוס	

5. תואר שני עם תזה

תיזת מוסמך בפילוסופיה דורשת הגדרה מדוייקת של נושא, חקירתו לעומק, עבודה בהנחייה של חבר סגל, והגשת חיבור מקורי שיעבור שיפוט מקצועי. המסלול עם תזה מומלץ במיוחד לסטודנטים המעוניינים לפתח עמדה משלהם בנושא פילוסופי מוגדר, לפרסם מאמר, או להמשיך ללימודי דוקטורט. סטודנטים במסלול עם תזה יכולים להשלים את התכנית בארבע, ארבע וחצי, וחמש שנות לימוד, ולהתחיל בהתמחות בחודש ספטמבר של שנה ד', מרץ של שנה ה', או ספטמבר של שנה ה', ובלבד שהשלימו את דרישות התכנית. כולל הגשת התזה עצמה, בהתאם ללוח הזמנים הרלוונטי ולפני תחילת תקופת ההתמחות המיועדת.

6. לוחות זמנים לתזה בתכנית המשולבת משפטים-פילוסופיה עם תזה

השלמת דרישות הקורסים לתואר הראשון במשפטים ולתואר השני בפילוסופיה בארבע שנים היא אתגר. כתיבת תזה היא מחוייבות נוספת. השלב הראשון בהפקת התזה הוא חיפוש אחר נושא מתאים ומציאת חבר סגל שמתאים ומסכים להנחות תזה בנושא. תהליך הפקת התזה מתחיל רשמית כאשר כותב התזה מודיע בכתב למחלקה לפילוסופיה על נושא התזה ועל המנחה שהסכים להנחותה. השלב הבא בהפקת התזה הוא עבודה על הצעת התזה בהדרכת המנחה, והגשתה לאישור המחלקה לפילוסופיה. הסטודנט מתחיל בכתיבה מיד לאחר אישור ההצעה. השלב האחרון הוא הגשת התזה בהתאם לדרישות האוניברסיטה.

סטודנטים עם אילוצים שונים והעדפות שונות יכולים להתאים את התכנית לצרכיהם ולבחור לוח זמנים אחד מתוך שלושה להשלמת התזה. **המסלול הרגיל לתזה** מאפשר לסטודנטים להקדיש שנת לימודים נפרדת לכתיבת התזה ולסיים את התכנית בחמש שנים או בארבע וחצי שנים (תשעה סמסטרים). **המסלול המזורז לתזה** מאפשר למשתתפי התכנית לסיים את התזה, ואת התכנית בכללותה, בארבע שנות לימוד בלבד. מכיוון שמסלול זה מחייב השלמה של התזה במקביל לקורסים הנדרשים בשני החוגים, משתתפיו נדרשים להתחיל בתהליך הפקת התזה כבר בתחילת שנה ג'. הטבלאות הבאות מפרטות את שלושת לוחות הזמנים להגשת התזה.

6.1 מסלול רגיל לתזה בחמש שנות לימוד

פילוסופיה משולב מסלול רגיל עם תזה בחמש שנים-לוח זמנים לתזה במשפטים										
שנה	ג' ב'	ק' ז'	ד'				ה'	ו'	ז'	שנה סמסטר
			א'		ב'					
תקופה	9	4	1		12	10	6		12	7
משך	6		4		3		14		6	
שלב	חיפוש ומציאת נושא ומנחה לתזה	הודעה על נושא ומנחה לתזה	הכנת הצעת תזה בליווי המנחה	הגשת הצעת תזה	אישור הצעה הכנות לכתיבת התזה	כתיבת התזה	הגשת תזה	תחילת התמחות	בדיקת התזה	הגנה על התזה
מועד	לא יאוחר מהשבוע השני של סמ' א'		לא יאוחר מהיום האחרון של סמ' א'		לא יאוחר מהיום האחרון של סמ' ב'		לא יאוחר מהיום האחרון של סמ' ב'		לא לפני יום 01.09	

6.2 מסלול רגיל לתזה בארבע וחצי שנים לוח זמנים לתזה במשפטים

פילוסופיה משולב מסלול רגיל עם תזה בארבע וחצי שנים-לוח זמנים לתזה במשפטים									
ה'		ק"ץ	ד'				ק"ץ	ג'	שנה
ב'	א'		ב'		א'			ב'	סמסטר
6⇐3		2⇐12⇐5		4⇐2	1⇐12⇐11		10⇐4		תקופה
4		10		3	3		7		משך
בדיקת התזה הגנה על התזה	תחילת התמחות	הגשת תזה	כתיבת התזה	אישור ההצעה הכנות לכתיבת התזה	הגשת הצעת תזה	הכנת הצעת התזה בליווי המנחה	הודעה על נושא ומנחה לתזה	חיפוש ומציאת נושא ומנחה לתזה	שלב
	מיום: 01.03	עד יום: 28.02			עד היום האחרון של סמס א'		עד סוף השבוע השני של סמס א'		מועד

6.3 מסלול מזורז לתזה בארבע שנות לימוד

פילוסופיה משולב מסלול מזורז עם תזה בארבע שנים-לוח זמנים לתזה במשפטים

ה'		קייץ	ד'		קייץ	ג'		שנה	
			ב'	א'		ב'	א'		
12⇐9		8⇐12⇐10			9⇐7	6⇐2		1⇐12⇐10	תקופה
4		11			3	5		4	משך
בדיקת התזה הגנה על התזה	תחילת התמחות פ	הגשת תזה פ	כתיבה התזה	אישור ההצעה הכנות לכתיבת התזה	הגשת הצעת תזה פ	הכנת הצעת התזה בליווי המנחה	הודעה על נושא ומנחה לתזה פ	חיפוש ומציאת נושא ומנחה לתזה	שלב
	מיום: 01.09	עד יום: 31.08			עד היום האחרון של שנת הלימודים		עד היום האחרון של סמסטר א'		מועד

7. מידע ויעוץ אקדמי

לשאלות ומידע בנושא קבלה והרשמה לתכנית, מועמדים יכולים ליצור קשר עם ברכה (בבי) פוגל, מרכזת לימודי תואר ראשון בפקולטה למשפטים bracha.fogel@mail.biu.ac.il. ליעוץ אקדמי, מועמדים לתכנית ומשתתפיה יכולים ליצור קשר עם חנוך שינמן, מנהל התכנית hanoch.sheinman@biu.ac.il או עם אפרת רם-טיקטין, היועצת האקדמית של התכנית במחלקה לפילוסופיה tiktin@biu.ac.il-efrat.ram.

שנה		ג			ד			ה			ו					
סמסטר		א	ב	קייץ	א	ב	קייץ	א	ב	קייץ	א					
תקופה		אוקט'-ינואר	פבר'-יוני	יולי-ספט'	אוק'-ינואר	פבר'-יוני	יולי-ספט'	אוק'-ינואר	פברואר-יוני	יולי-ספט'	אוק'-ינואר					
מסלול	תזה ב-4 שנים	1. מציאת נושא ומנחה לתזה 2. הודעה על נושא ומנחה לתזה	1. הכנת הצעת התזה בליווי המנחה 2. הגשת הצעת תזה	1. אישור ההצעה 2. הכנות לכתיבת התזה	כתיבת התזה			הגשת התזה	1. תחילת התמחות 2. בדיקת התזה 3. הגנה על התזה							
	מועד				היום האחרון של סמסטר א'	היום האחרון לשנת הלימודים	עד ליום 31.8									
	תזה ב-4.5 שנים				מציאת נושא ומנחה לתזה	1. הכנת הצעת התזה בליווי המנחה 2. הגשת הצעת תזה	1. אישור ההצעה 2. הכנות לכתיבת התזה					כתיבת התזה	הגשת התזה	1. תחילת התמחות 2. בדיקת התזה 3. הגנה על התזה		
	מועד															
תזה ב-5 שנים	מציאת נושא ומנחה לתזה	1. הכנת הצעת התזה בליווי המנחה 2. הגשת הצעת תזה	1. אישור ההצעה 2. הכנות לכתיבת התזה	כתיבת התזה			הגשת התזה	1. תחילת התמחות 2. בדיקת התזה 3. הגנה על התזה								
מועד				סוף השבוע השני לסמסטר א'	היום האחרון של סמסטר א'	עד ליום 31.8										